

іноземцями та дорослого населення країни.

Встановлено, що багаторівнева система навчання успішно застосовується упродовж років у Польщі, вона гарантує не лише поступове накопичення необхідного об'єму знань, умінь та компетенцій на певному рівні, але й можливість професійного розвитку після завершення кожного з рівнів.

Сьогодні відбувається процес пристосування освітніх систем, що уможлиблює зростання мобільності серед студентів, і як наслідок, посилення міграційних процесів трудових ресурсів. Саме тому, завданням освітян України є створити конкурентноспроможну, якісну систему української вищої освіти з адаптацією досягнень та досвіду освітньо-розвинених країн для задоволення потреб ринку праці та, в умовах демографічної кризи, примноження студентського потенціалу, що й може стати об'єктом подальших наукових розвідок.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Башнянин Г., Свінцов О., Панчишин Т. Структура та особливості освітніх систем розвинутих країн / Г. Башнянин, О. Свінцов, Т. Панчишин // Ефективність державного управління. Збірник наукових праць. – 2013. – Вип. 35. – С. 277–283.
2. Закон України про вищу освіту // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, –№ 37 – 38, Ст. 2004.
3. Сисоева С., Батечко Н. Вища освіта України: реалії сучасного розвитку / С.О. Сисоева, Н.Г. Батечко. – К.: ВДЕКМО, 2011. – 344 с.
4. Chlipała P. Wpływ WSB – NLU na rozwój Nowego Sacza w opinii studentów – wyniki badań. Studia Regionalne i Lokalne. – 6. (2 – 3). – 2001.
5. Rocznik statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej. – Warszawa: Główny urząd statystyczny central statistical office, 2011. – 910 s. URL: //

www.stat.gov.pl

6. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym // Dziennik Ustaw. – 2005. – № 164, poz. 1365.

REFERENCES

1. Bashnyanyn, G., Svintsov, O., Panchyshyn, T. (2013). *Struktura ta osoblyvosti osvitynikh system rozvynutykh krayin*. [Structure and features of educational systems of developed countries]. Kyiv.
2. *Zakon Ukrayiny pro vyshchu osvitu*. (2014). [Law of Ukraine on higher education]. Kyiv.
3. Sysoyeva, S., Batechko, N. (2011). *Vyshcha osvita Ukrayiny: realiyi suchasnoho rozvytku*. [Higher education of Ukraine: realities of modern development]. Kyiv.
4. Chlipała P. Wpływ WSB – NLU na rozwój Nowego Sacza w opinii studentów – wyniki badań. *Studia Regionalne i Lokalne*. – 6. (2–3). – 2001.
5. *Rocznik statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej*. – Warszawa: Główny urząd statystyczny central statistical office, 2011. URL: // www.stat.gov.pl
6. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym // Dziennik Ustaw. – 2005. – № 164.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

САВЧЕНКО Наталія Сергіївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.
Наукові інтереси: теорія і практика освіти молоді у Польщі та в Україні.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

SAVCHENKO Nataliia Serhiivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor at the Department of Pedagogy and Educational Management, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University.
Circle of scientific interests: the theory and practice of youth education in Poland and in Ukraine.

*Дата надходження рукопису 15. 03. 2018.
Рецензент – д.п.н., професор В. В. Радул.*

УДК [002+004+316.42] (476)

СКЛОВСЬКИЙ Ігор Зіновійович – доктор філософських наук, доцент, професор кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи Центральноукраїнського національного технічного університету

СКЛОВСЬКА Олена Іванівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри профпедагогіки та суспільних наук Льотної академії національного авіаційного університету

АКСЬОНОВА Віра Ігорівна – кандидат філософських наук, доцент, докторант кафедри філософії, соціології, менеджменту соціокультурної діяльності державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
e-mail: pednauk@ukr.net

КОМУНІКАТИВНО-СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ПРОСТІР – ФЕНОМЕН ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПАРАДИГМИ СУСПІЛЬСТВА НЕСКОРЕНОЇ УКРАЇНИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Метафізичний вимір міжнаціонального спілкування в Україні є

властивістю складної речення в об'єктах оновлення соціокультурної комунікації та власної самоідентифікації українського

поступу, як дії відродження «козацької нації» на рубежі ХХІ ст. Парадигма філософії козакофільства є реальний відбиток ідейних знаків часу, починає «свій біг» з перемоги війська Б. Хмельницького у битвах за національно-демократичне визволення, що поступово висвітлює свій патріотично-комунікативний контекст, долаючи провіціальні прояви меншовартості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Становлення громадянсько-шляхетної думки є формою демократизації національної державності, також специфічним втіленням у козакофільстві ціннісних принципів футурологічного становлення феноменології національного духу (Аристотель, Платон, В. Вернадський, М. Сервантес). Еволюційне відтворення Духу соціуму (Е. Дюркгейм, А. Макаренко, В. Сухомлинський, М. Пирогов, К. Ушинський), вплинувши на взаємозбагачення європейських цінностей (М. Романенко, В. Кремень) як «гетьмансько-козацького типу цивілізації», подолання охлократичних перешкод розвитку держави є збагаченням громадянського соціуму у комунікації української ідеї (В. Винниченко, С. Плачинда), тобто європейською надією цивілізованої особистості під впливом реформ на її державно-саморегулятивне і клерикальне відтворення, також в соціокультурному просторі освіти тощо (С. Борінштейн, А. Кавалеров, Л. Міхник, І. Скловський).

Мета статті – дослідити комунікативно-соціокультурний простір як феномен європейської парадигми суспільства нескореної України.

Виклад основного матеріала. Категорія метафізики громадських норм, що відповідають цивілізаційним ідеалам надії у трансцензусі ракурсів «націєтворення», – почали своє становлення ще в античних мислителів, – на думку Т. Шевченка, – завжди намагались об'єднати неперервне становлення з перервними, тобто тимчасовими структурами буття.

У Великого Кобзаря уже, наприклад, з'являється складний симбіоз термінів, що символізує «філософію національної ідеї», де в якості основної субстанційної ознаки виставляється прагнення кращих носіїв людської душі в нескореній Україні до гносеологічного розуміння метафізично-самодостатньої істини, улаштування звичайного і надзвичайного сенсів, які шляхетна людина патріотично осмислює, – за допомогою розумного національного буття, – діє духовність усїєї суперечливої ходи соціокультурного простору. Ще з стародавніх часів є необхідність вдосконалення «Я-буття».

Наукові розробки українських педагогів і

філософів, напередодні ХХІ ст. перехрещувалися з розробками західних гуманістів. Наприклад, для Е. Дюркгейма стале буржуазне буття є емпіричне прагнення затіювати, а не вичленити поняття суїциду з аналізу соціології (такою реальністю раніше не займалася жодна з інших наук). Згідно з твердженням ученого, такими є соціальні факти, які у сукупності складають окрему (освітню) соціальну реальність в цілому. Він теж, наприклад, належав до, засновників так званої «гуманістичної соціології». Представники європейського гуманізму вважали, що негативні соціальні явища, зокрема в освітньому просторі – прояв соціального самогубства, не є лише об'єктивними негативізмами, які належить вивчати за допомогою методів природознавчих наук.

У «низах», також є байдужість навіть до відтворення духу «гуманітарного оновлення»: (незалежної еліти); політики навіть з офіційного кола кволо реформуються у «дусі європейських угод» на «верху», – де для цього і зараз обмаль реального бажання українські демократи, конфедералісти (розуміючи, що механічне приєднання чи до Речі Посполитої, або Російської імперії, оскільки не може бути нібито єдиної оптимальної державної форми) і раніше, й зараз (є історичною проблемою для подолання російських імперських амбіцій тощо).

У наш час дедалі більше починають привертати увагу громадськості прихильники демократично – національної самоідентифікації, виявляючи специфіку духовного зростання носіїв гуманістичних орієнтацій комунікативного соціуму, у тому числі в українській національній площині. Дослідники саме через обрії гуманістичності соціокультурного соціуму досить аргументовано давали обґрунтування шляхетних ознак прихильників патріотичного з'ясування виміру буття й ознак соціокультурного сенсу, під час становлення політичної нації. В Україні це стає відповіддю історичного шляху громадського націєтворення. Людина в процесі онтологізації духу свободи має право на критичне оцінювання, чим значно посилює в існуванні роль духовної еліти, в її несприйнятті войовничості прихильників суперрадикалізму. Постнекласична філософія дає можливість осягати весь історичний процес і малоросійського етносу, і становлення української політичної нації, – попри неологізмів класових пролетарських примх. «В долі людства я маю спізнати мою рідну долю». Тільки такий шлях, на думку гуманістів, дає можливість привітати пошук внутрішньої «таємниці буття», що як модус (спосіб)

відтворює «існування різних світів», вважають відомі екзистенціалісти, полемізуючи з позитивізмом.

У світі є особистісне відношення «Я–Воно»; людина сприймає оточуючі її предмети та інших людей як безособові об'єкти. Але світ часто–густо передбачає становлення відносин за принципом «Я–Ти», – не відчужених від одухотворених зв'язків між людиною та її оточенням. Логіка розкриває дух комунікативно-особистісних змін, специфіку вищих сенсів, що складається із трьох сфер життя – суспільного буття: 1) фізичне (Космос), свідчить про взаємозв'язок людини з природою; 2) психічне (Ерос) вказує на зв'язок Homo Liber з іншими сутностями, що обумовлює необхідність кохання між людьми; 3) ментально-поетичне (Логос) передбачає зв'язок окремої людини з світом духовним. Сфери звичайної життєдіяльності в своїй цілісності складають надзвичайне буття – субстанцію існування надлюдини, що розкриває себе через діалог між людьми, між індивідом і навколишнім світом, між особистістю і Богом, М. Бубер, наприклад, вбачає у людині її спектр містичних ілюзій – власного ставлення до себе, до інших людей, до характеру комунарської участі в матеріальному виробництві, технічні курси типу ФЗУ, старші класи десятирічки, курси з підготовки до ВНЗ. Чи актуалізує А. Макаренко свою систему в аспекті національного виховання? Безумовно, відповідь має бути позитивною, оскільки тільки досвідчений герменевтик у його текстах знайде «лицарське протистояння тоталітарному» та соціальному відтворенню «людинаси».

«Козацьке товариство» в «історичній пам'яті» діє як нормальне латентно-патріотичне явище доти, доки воно не сягає певного для кожного європейського суспільства рівня аномії, котра, на думку Е. Дюркгейма, може викривлювати дух солідарності (навіть сімейні зв'язки) за ознаками викривлення суб'єктно-об'єктних елементів соціуму, які можуть представляти собою імітацію нової структурної сукупності. Лише реформування освітнього простору у дусі гуманістики повертає стан речей у європейську колію (для якої характерним є функціональне призначення солідарності, що визначає дух цивілізованого націотворення, – в креативній дії). Саме тому нова світоглядна синергетична парадигма частково дозволяє нам кардинальним чином змінити наші уявлення про соціальну нестабільність, з її невизначеністю, половинчастим детермінізмом; бо протікання реформ пов'язане із зміною сутності буття та новим розумінням складності об'єкта та

суб'єктивацією процесів, які відбуваються зараз.

Етноконфесійна саморегуляція це не вся національна ідея, оскільки національна ідея – етноконфесійно саморегуляція суспільства, але у дусі апофатично-богословської логіки, яку впроваджував ще Петро Могила, Павло Флоренський, Андрей Шептицький, Г. Костельник... «Оставляя в стороне – древние времена и ограничиваясь современным человечеством» – відмічав Володимир Соловйов, аналізуючи філософію представників духовної еліти. Проникнення в сутність і структуру буття і націєтворення, сполучене з життям й долею корифеїв, що охоплює дух, як міру ідейної глибини нашої Кобзарєвої мрії. У творчості «батьків історичного етносу» висвітлюється соціокультурна динаміка, так і вплив їх конкретної ролі в діях героїчних нащадків у історичному процесі впровадження освітоцентризму, оскільки, кожний із них, так чи так, – козакофіл.

За першу половину і середину XIX ст. мілітарна педагогіка мала ситуативний ефект, оскільки «довела свою національну педагогіку до такої досконалості, до якої ще було далеко всім іншим народам і з найбільшою послідовністю провели свою агресивну національну ідею, ідею, наприклад, німецького життя від елементарної освіти до своїх факультетських програм», підкреслювали українські гуманісти. Так, категоріальний сенс Вічносущого в індуктивній формі тоді вже конкретизує найвитонченіший синтез духовних антитез, включає цілісну гармонію епістемології, природи, етносу, освітоцентризму та соціуму; абстрактну можливість бачити сутність «у будь-якій волосинці (речі) і кровинці, щоб був «гроб» і «перст» ... І є в тій кровинці частинка, яка до життя..., що допомагає лікарєві лікувати (В. Розанов), це її «дух» і «життєдайність», її піднесення за метафізикою історії як «вставання шляхетне з колін», шляхетної і «гідної особистості», зараз має екософське «призначення, що залишається в дітях» (Г. Сковорода, В. Сухомлинський, В. Вернадський).

К. Ушинський, наприклад, знаходячись у колі офіційної філософії консервативних впливів і ліберальних прожектів, однак майже як козакофіл обгрунтовує необхідність українським патріотам обгрунтувати у векторі християнського ненасилля, активних форм захисту гідності, і тут національний дух діє по типу (англійської) системи освітнього простору, оскільки в цьому криється цілком європейська версія англійської ідеї. Англійці знайшли засіб розвивати, на думку К. Ушинського, в новому виявленні механізма

парламентської і правової самоорганізації в умовах нестабільності в антропо-соціокультурних системах. Таким чином, самореферентна система має бути змодельованою, як різноманітність упорядкованих деяким гуманістичним відношенням чи зв'язаних певними проявами трансцендентних обставин, – вказує на обсяг власної національної освітньої політики, яка являє нажите «річчю-в-собі». За її соціокультурним усвідомленням громада еволюційно знімає в дихомотії «свій – інший» – номінацією громадського опору впливам антагоністичної домінанти, визначимо її субстанційність через монадологічне поняття «інтерсуб'єктивність» (Е. Гуссерль). Шляхетна гідність таким чином номінується особистісним захистом свободи і гідності людини, з її трансцендентним пошуком сенсу освітньої форми націогенезу, як властивостей «над – Я» (у вигляді спільного та відмінного, сакрального і профанного).

Гідність носія цивілізованої державної ідеї навіть радикалів альтернативного суспільства зумовлює поважати цінності української ідеї, як сучасну патріотичну цінність в інформаційних відносинах, щодо універсального осмислення націократичного міфологізму. Патріотичною елітою використовується розуміння станів етносоціального буття, як аксіологічного сенсу духу козакофільства, історично виокремивши підходи Т. Шевченка до мультикультуралізму.

Що є важливою прикметою метафізики надії корифеїв? Головною прикметою є «надія на створення козацької нації», з її гуманістикою християнського ненасилля, бо вибір шляхетної критики є висвітлення трансцендентних сенсів, - ключове, як і всі інші питання, пов'язані з експлікацією відповідного феномену, відображує якості автохтонів, що спільно з нацменшинами створюють та доказують часто через ситуативні страждання свою історично-політичну присутність, як окремого європейсько-культурного та соціотериторіального суб'єкта. Метафізика національної ідеї покликана допомогти всебічному аналізу альтернативного утворення освітньо-культурного буття, що узагальнює семантичний аспект соціально-етнічних явищ. Дефініції «гуманізм» та «освітній простір» тут відображають діалог універсалій «першої філософії» та освітоцентризму, її дискурс постає як єдність об'єктивних властивостей соціуму, нації, людини та культури тощо (Аристотель).

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Дослідження сучасної стратегії освітоцентризму в комунікативному аспекті заторкує дії як «партії влади», так і

еволюційного подолання інерції «малоросійської меншовартості», яке торкається також положення про трансцендентний вплив освітніх носіїв ноосферної діяльності (А. Макаренко, В. Сухомлинський), виявляє цілісність природи патріотичної діяльності, як екоософського виміру ознак духовної повсякденної атмосфери. На освітоцентризму вперше вказали М. Пирогов і К. Ушинський. В. Вернадський, як ініціатор опредметнення дав ноосферний поштовх моделі освітоцентризму екоонтологічної значущості елітних і маргінальних груп впливу. Критичне, за ті втілення, має бути сприйняття малоросійського духу, бо не дає можливість певним чином розуміння шляхетних носіїв, і, противників так званої «малоросійської меншовартості».

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Аксьонова В. І. Видатний український педагог і Дон Кіхот Запорозький – Антон Макаренко / Віра Аксьонова // Проблеми емпіричних досліджень у психології. – К.: Гнозис, 2017. – Вип. 14. – С. 260–267.
2. Гофман А. Б. Э. Дюркгейм о ценностях и идеалах / А. Б. Гофман // Социологические исследования. – М., 1991. – №2. – С. 104–106.
3. Макаренко А. С. Педагогическая поэма / А. С. Макаренко. – М.; Худ. литература, 1987. – 621 с.
4. Макаренко А. С. Избранные произведения в 3 т; 2 изд; испр. – К.: Рад. школа, 1985. – 494 с.
5. Михида С. Володимир Винниченко: Психопортрет у дзеркалах і задзеркаллі. Монографія / Сергій Михида: вид 2., доп. і перероб. – Кіровоград: Поліграф-сервіс, 2015. – 176 с.
6. Ушинский К. Д. Про народність у громадському вихованні / К. Д. Ушинський // Вибрані твори в двох томах. – К.: Рад. школа, 1983. – Т.1. – С. 36–92.

REFERENCES

1. Aksonova, V. I. (2017). *Vydatnyy ukrayins'kyy pedahoh i Don Kikhot Zaporoz'kyu – Anton Makarenko*. [Prominent Ukrainian teacher and Don Quixote Zaporizhzhya - Anton Makarenko]. Kyiv.
2. Hoffman, A. B. (1991). *Э. Dyrkheym o tsennostyakh y ydealakh*. [E. Durkheim on Values and Ideals]. Moscow.
3. Makarenko, A. S. (1987). *Pedahohycheskaya poema*. [Pedagogical Poem]. Moscow.
4. Makarenko, A. S. (1985). *Yzbrannue proyvedenyya v 3 t*. [Selected works in 3 t]. Kyiv.
5. Mikhida, S. (2015). *Volodymyr Vynnychenko: Psykhoportret u dzerkalakh i zadzerkalli*. [Volodymyr Vynnychenko: Psychoportrait in the mirrors and the rear mirror. Monograph]. Kirovograd.

6. Ushinskiy, K. D. (1983). Pro narodnist' u hromads'komu vykhovanni. [On the Nationality in Public Education]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

СКЛОВСЬКИЙ Ігор Зіновійович – доктор філософських наук, доцент, професор кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи Центральноукраїнського національного технічного університету.

Наукові інтереси: історія філософії.

СКЛОВСЬКА Олена Іванівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри профпедагогіки та суспільних наук Льотної академії національного авіаційного університету.

Наукові інтереси: історія філософії.

АКСЬОНОВА Віра Ігорівна – кандидат філософських наук, доцент, докторант кафедри філософії, соціології, менеджменту соціокультурної діяльності державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Наукові інтереси: історія філософії.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

SKLOVSKY Igor Zinov'evich – Doctor of Philosophical Sciences, Associate Professor, Professor, Department of Social Sciences, Information and Archives of the Centralukrainian National Technical University.

Circle of scientific interests: history of philosophy.

SKLOVSKA Elena Ivanovna – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor Pripadajuci and Social Sciences Flight Academy of National Aviation University.

Circle of scientific interests: history of philosophy.

AKSENOVA Vera Igorevna – Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor, Doctoral Candidate of the Department of Philosophy, Sociology, Management, Social and Cultural Activities of the State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky».

Circle of scientific interests: history of philosophy.

Дата надходження рукопису 12. 02. 2018 р.

Рецензент – д.п.н. професор М. В. Анісімов.

УДК 378,147:001.895:811.161.2

ДЕМЕШКО Інна Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка e-mail: demeshkoim@gmail.com

МОЖЛИВОСТІ, ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ КУРСУ «ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Динамічний розвиток суспільства, прискорення технологічних, інформаційних, соціальних та інших відтворювальних процесів стають причиною того, що сучасні тенденції навчання вимагають ґрунтовного перегляду навчального процесу у вищих навчальних закладах України. На нашу думку, під освітніми технологіями у вищій школі слід розуміти систему наукових і філологічних знань, а також методів і засобів, що використовуються для створення, збору, передачі, збереження й обробки інформації в предметній галузі вищої школи. Безумовно, розуміння і реалізації проблеми інформатизації вищої освіти полягає в тому, що в результаті повинна бути досягнута глобальна раціоналізація інтелектуальної діяльності в суспільстві за рахунок використання нових інформаційних технологій з метою підвищення ефективності і якості підготовки фахівців до рівня інформаційної культури, досягнутого в

розвинутих країнах. Інноваційні процеси, які охопили сучасне суспільство, поступово впроваджуються й у вищих навчальних закладах. Систематично здійснюється перехід освіти до якісно нового стану, оскільки інновації в освіті вважаються процесом творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники досягнень структурних компонентів процесу технологізації навчання. Беззаперечним є той факт, що динамізм глобальних змін у світі, перетворення в суспільстві потребують певних змін у системі освіти, принципах і методах її організації, розробки інноваційних процесів, технологій навчання, зокрема у викладанні теоретичних курсів на філологічних факультетах ВНЗ. Інноваційне навчання пов'язане з переглядом процесу набуття знань, розробкою нового стилю навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як відомо, основою інноваційного